

A MŰSZAKI CSAPATOK ÉS A MŰSZAKI BIZTOSÍTÁS
JELENE ÉS JÖVŐE

Mócsai József mk. ezredes
a MH Műszaki szemlélője

Az 1989-ben végrehajtott rendszerváltás - 1989. október 23-án a Köztársaság Kikiáltása - maga után vonta a Magyar Honvédség - ezen belül a műszaki csapatok - az ország önálló védelmére alkalmas átalakítását. A Honvédség "B" létszáma az eltelt időszak alatt 153 ezerről 100 ezerre csökkent (ebből 76.000 katona).

A Magyar Köztársaság nemzeti haderővel történő védelméből fakadóan megnőtt a műszaki csapatok, a műszaki kiképzés és a műszaki biztosítás jelentősége. A műszaki biztosítás terén nagy jelentőséggel bír, hogy a hadműveletek honi területen kerülnek megvívásra. Ebből adódóan a műszaki felderítés - főleg a terep felderítése - már békeidőszakban elvégezhető és a veszélyeztetettség időszakában annak pontosítása a fő feladat. Emellett a műszaki biztosítás feladatainak végrehajtása során az ország meglévő úthálózata, hidak, a vízhálózat, az elektromos hálózat ezeken a területeken a feladatok végrehajtásának módosítását - a szükséges műszaki technikai eszközpark csökkentését - tette lehetővé.

Ugyanakkor, mivel a MK védelme került előtérbe, megnőtt a műszaki zárás, az erődítés és álcázás, valamint a mozgásbiztosítás szerepe. A továbbiakban ennek megfelelően foglalom össze - a teljesség igénye nélkül - a műszaki törzseknél és csapatoknál bekövetkezett változásokat.

A Magyar Honvédség műszaki szakirányítását a MH Műszaki Főnökség - 15 fővel - végezte, majd 1991. december 1-től, mint MH Műszaki Szemlélőség - 8 fővel - végzi

jelenleg.

Az 5. HDS-nél két alosztályos műszaki szolgálat végezte a szakmai irányítást 1991-ig, ezt követően a SZCSP (Szárzaföldi Csapatok Parancsnoksága) létrehozásával egyidőben, három alosztályos Műszaki Főnökség került megszervezésre - hadműveleti, műszaki biztosító és területvédelmi alosztályokkal - és végzi jelenleg a szakmai irányítást.

Az 5. HDS műszaki szolgálat közvetlen alárendeltségében volt a 60. önálló műszaki dandár, a 113. önálló út-hidépítő ezred, a 37. önálló pontonos hidászezred, és "M" esetén a 87. műszaki technikai zászlóalj, a 17. és 139. műszaki zászlóalj.

Az 1991-ben megalakított Műszaki Főnökségnek közvetlen alárendeltje nincs, a Szárzaföldi Csapatok műszaki csapatainak és főnökségeinek szakmai előljárója.

Az 5. HDS alárendeltségébe tartozó három hadtestnél 4 fős műszaki és 2 fős műszaki technikai szolgálatok működtek 1991-ig. Ezt követően mint kerület műszaki főnökségek az alárendeltségükben levő műszaki szervezetek függvényében eltérő - 1. KKP-ság 5 fő, 2. KKP-ság 4 fő, 3. KKP-ság 8 fő - "B" létszámmal rendelkeznek és végzik munkájukat.

A rendszerváltás időszakában a MN az alábbi műszaki szervezetekkel rendelkezett és az azoknál végbement szervezeti változások az alábbiak:

- Műszaki Kiképző Központ /Orosháza/ - amely MN MÜF-ség közvetlenként végezte a műszaki tiszthelyettes, tartalékos parancsnoki képzést, valamint a műszaki gépkezelők és bűvárok kiképzését. 1991-ben megszüntetésre került és jelenleg Orosházán csak a Műszaki Technikai Honvéd Szakközépiskola működik, és végzi a műszaki

tiszthelyettesképzést.

- A 60. műszaki dandár állományában 3 utász, 1 állásépítő és 1 zártelepítő zászlóaljjal. 1990-ben állományából törlésre került az állásépítő zászlóalj és helyette létrehozásra került még egy zártelepítő zászlóalj, így jelenlegi "M" szervezetében 3 utász és 2 zártelepítő zászlóalj van.

1991-ben a dandár új békeszervezetre tért át, állományában egy-egy utász, zártelepítő és út-hidépítő zászlóaljjal, és végzi az utász rajparancsnokok, a műszaki felderítő harcjárművezetők, valamint az út-hidépítő gépkezelők képzését.

- A 113. önálló út-hidépítő ezred, állományában három út-hidépítő zászlóaljjal 15 %-os békefeltöltöttséggel működött 1991. augusztusig. Ettől már csak "M" szervezetként létezik, tartalékképzése a 60. Szeged műszaki dandárnál levő zászlóaljnál van, és ez a zászlóalj képezi felállításának alapját.

- A II. Rákóczi Ferenc pontonos hidász ezred, állományában két pontonos zászlóaljjal és egy deszant-átkelőzászlóaljjal rendelkezett 2,5 klt PMP-vel. 1990-ben a deszant-átkelőzászlóaljtól bevonásra kerültek a GSZP-k és megszüntetésre került a 2 önjáró kompszázad.

1992-ben az ezred új "B" és "M" szervezetre tért át, állományában 2 pontonos zászlóaljjal és két önálló pontonos századdal. Az ezred jelenleg 5 klt PMP-vel rendelkezik, és a pontonos zászlóaljai nem rendelkeznek hidépítő gépszázaddal.

- Szentés műszaki technikai ezred "M" szervezettel, a 60. műszaki dandár állásépítő zászlóalja és a 87. mű. technikai zászlóalj technikájával Orosházán volt.

Béke szervezete Szentésen 1991-ben lett létrehozva, állományában kettő állásépítő, egy-egy erődítő és vezetési

pont berendező zászlóaljjal, valamint egy-egy vízellátó és álcázó századdal. Az ezred végzi az MH szintű bűvár és a műszaki csapatok műszaki gépkezelőinek képzését.

- 15. önálló pontonos-hidász dandár, állományában négy pontonos zászlóaljjal. A dandár 1991-ben pontonos-hidász ezred megnevezést kapott, majd az év közepén felszámolásra került "B" szervezete és új "M" szervezettel 2 pontonos zászlóalj és két önálló pontonos század - 3 klt PMP - "M" hadrendi elemként, a THDS alárendeltségébe került.

- Báró Nádasdy Ferenc műszaki ezred, állományában két műszaki, két deszantátkelő, egy út-hidépítő század és új alegységként létrehozásra került egy állásépítő, egy anyagelőkészítő és feldolgozó század.

- A Türr István műszaki ezred állománya megyegyezett a Báró Nádasdy Ferenc ezredével. 1992-ben ezen felül létrehozásra került egy kiképző század, amely az összfegyvernemi és fegyvernemi dandárok, ezredek műszaki alegységei részére, a rajparancsnokok és gépkezelők kiképzését végzi.

- A 28. műszaki ezred szervezete megyegyezett a Báró Nádasdy Ferenc ezredével. 1991-ben az ezred átdiszlokált Szentesre és "B" szervezete megszüntetésre került.

- A 17., 139. és 125. műszaki zászlóaljak, állományukban egy-egy út-hidépítő, állásépítő és repülőterjavító századdal rendelkeztek. Mindhárom zászlóalj felszámolásra került és "B", illetve "M" szervezetenként - állományuk és technikájuk felhasználásával - a légvédelmi és repülőcsapatokhoz lettek szervezve.

- Kialakításra került egy légimozgékonyágú zászlóalj, amely műszaki rajjal rendelkezik.

A rendszerváltás időszakában a Hátországvédelmi Parancsnokságnál (HAVP) 4+1 fős műszaki szolgálat végezte a szakmai irányítást. A HAVP-ből alakult meg a Budapesti Katonai Kerületparancsnokság (BKKP) 1991-ben, a műszaki szolgálat MÜF-ségre változott és állománya 4 főre csökkent, majd 1993-ban 6 főre nőtt a Honvéd Folyami Flottilla szakirányítása biztosítása érdekében.

A HAVP, később BKKP alárendelt csapatoknál az alábbi változások következtek be:

- a 15. önálló pontonos-hidász dandár (amint azt már említettem), 1991. közepén "M" szervezetre tért át és az 5. HDS alárendeltségébe került;

- a 46. önálló hadihajós dandár, állományában két aknafigyelő-aknakereső osztállyal és egy vegyeshajó osztállyal rendelkezett. 1991-ben megnevezése Honvéd Folyami Flottillára (HFF) változott, 1993-ban pedig békelétszáma növelésre került;

- a 301. önálló műszaki ezred állományában két műszaki mentő zászlóaljjal rendelkezett. 1991-ben megnevezése 301. önálló műszaki mentő ezredre változott. Az ezred Hatvan helyőrségből 1991-ben Aszódra diszlokált;

- a 39. önálló állásépítő zászlóalj "M" szervezetre tért át 1989. végén és átdiszlokált Hatvan helyőrségbe, ahol 1991-ben megszüntetésre került, eszközeinek a vezetésbiztosító ezredbe történő beépítésével;

- az 1. önálló tűzszerész és aknakutató zászlóalj állományában három századdal 1991-ben felvette az 1. Honvéd Tűzszerész és Aknakutató zászlóalj megnevezést és "B" létszáma növelésre került.

A rendszerváltás időszakában a "B"-ben élő műszaki századok átlagos létszáma nem érte el a 30 főt, amely természetesen rányomta bélyegét a kiképzésre. Az alakulatok havi 6-8 napos kiképzést tudtak folytatni. Az 1991-ben megkezdett szervezeti változtatások fő célja (a kiképzési

feltételek javítása érdekében) a századok létszámának növelése mintegy 50-60 főre - ezáltal a kiképzésre fordítható időalap növelése volt. Jelenleg a bázisképzést folytató műszaki csapatok 16-18, a többiek 8-14 nap kiképzést képesek folytatni havonta. A fegyvernemi és szakcsapatok műszaki kiképzettségének színvonal-emelésére, időszakonként 6-18 órával növelésre került a műszaki kiképzés. Sajnos anyagi lehetőségeink ezzel párhuzamosan nem tették lehetővé a kiképzési bázisok és kiképzési eszközök megfelelő szintű felújítását, illetve beszerzését.

Amint az mindenki előtt ismert, a MN a Varsói Szerződés keretén belül alapvetően támadó tevékenységre készült fel, és ennek megfelelő technikai eszközparkkal rendelkezett. Napjaink legnagyobb problémája, hogy a védelem terén prioritást élvező műszaki záró, erősítő és álcázó eszközeink 25-30 évesek, korszerűtlenek és megbízhatatlanok. A műszaki csapatok óriási erőfeszítéssel ezen eszközökkel is végrehajtják feladataikat, amint azt a különböző gyakorlatok tapasztalatai is bizonyítják. Ennek kiemelkedő példája volt az elmúlt évben az SZCSP és BKKP műszaki csapatainak közös gyakorlata.

A műszaki tisztképzésben az akadémián 1990-ig 3 éves képzésre történt a beiskolázás, majd 1991-től bevezetésre került az 1 éves törzstiszti képzés (ez egyben az utolsó szakmai felkészítés) és 1992-ben a kétéves haderőnemi képzés. 1993-ban indult a felsőfokú vezetőképző tanfolyam. Az alapfokú tisztképzésben a rendszerváltás időszakában a képzési idő 3 év volt, majd 1991-től újra 4 évre lett emelve.

A tiszthelyettesképzés a Műszaki Kiképző Központnál folyt 4 éves szakközépiskolai képzés keretében, ahol jelenleg van folyamatban az 5 éves technikus képzésre történő áttérés. Emellett a tiszthelyettes hiány csökkentésére 1993-ban a KLKF-en beindításra került az érettségivel rendelkezők 1 éves

és a szakmunkások 2 éves tiszthelyettes képzése.

Röviden ennyiben szerettem volna tájékoztatást nyújtani a műszaki csapatok, a műszaki biztosítás és műszaki kiképzés terén bekövetkezett változásokról, a rendszerváltástól napjainkig.

Ami a jövőt illeti, csak röviden tudom vázolni, mert ezt meghatározzák a környezetünkben végbemenő politikai és katonai folyamatok, az ország anyagi teherbírása - ezen belül a MH költségvetése - és a MH csapatainál tervezett szervezeti változások.

A már általam említett prioritást élvező műszaki zárás, erődítés, álcázás és mozgásbiztosítás terén - anyagi lehetőségeink függvényében - törekszünk korszerű eszközök beszerzésére, amelyek hatékonyságuknál fogva lehetővé fogják tenni a szervezetek létszámának kisméretű csökkentését.

A műszaki szervezeteknél alapvető változtatást nem tervezünk, de az összefegyvernemi szervezeteknél bekövetkező változásoknak megfelelően, azok műszaki biztosítási feladatainak végrehajtására korszerű, könnyen kezelhető és hatékony eszközökkel ellátott műszaki csapatokat tervezünk kialakítani.

Kiemelt figyelmet fordítunk a válságkezelésbe bevonható műszaki csapatok kiképzésére, azoknál a szerződéses állomány létszámnövelésére és műszaki felszereléssel való ellátására.

Ugyanigy fontos feladat a légimozgékonyágú csapatok és a Békefenntartó Erők Kiképző Központja műszaki biztosítására szükséges műszaki szervezetek kialakítása és felkészítése.

A műszaki biztosítás terén fontos feladat a már említett honi terület adta lehetőségek felhasználásának kutatása, annak jogi szabályozása és ennek megfelelően az adott szakterületek technikai eszközparkjának és szervezeteinek módosítása.

Figyelem!

Figyelem!

Figyelem!

M E G H I V Ó

A MHTT Műszaki szakosztályának beszámoló közgyűlése 1994. december 06-án 10,00-kor kezdődik a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán (Szentendre), melyre - külön értesítés nélkül - minden tagot tisztelettel várunk.

A szakosztály elnöksége

Figyelem!

Figyelem!

Figyelem!

TAJÉKOZTATÁS

A Műszaki Katonai Közlöny 1994/3-4. számában megjelent újságcikk pályázat értékelés beküldési határideje, az újság különszáma várható megjelenésének csúszása miatt:

1994. november 25.